

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quovis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. V. De obsequiis Christo nato delatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Nicolaus
Lirianus &
Magister hi-
storianum.

Ajunt Iosephum arte fabrili ligneum praesepem in cunis & lectorium Christo pueru aptasse. Eadem fascis ligato suam etiam vestem in tegumen suavissimo affectu prebuisse. At vero Matrem de capite velum detraxisse Pueru magis foyendo. Virgo beatissima; quam illud fideliter seruasti. Cum videret nudus & operi eum, & carnem suam ne deflexerit. Sunt portio qui graviter testentur, tam Iosephi vestem, quam velum Virginis ex halo huic usui consecratum. Romanus in beata Anastasia templo asservari. Testimonia ego more meo margini commando.

Iosephus igitur hunc filium suum in sudore vulnus sibi, & in labore mecum suarum semper aluit, individualius ei comes in omni peregrinatione adfuit.

Testimonia ego more meo margini commando. Theologoi loquuntur, & super naturam eximiè amavit. Hinc Theologorum aliqui censent, Iosephum cum Christo redivivo ceterisq; Sanctis in vitam pariter reddisse: cum codem in comitatu ac societate illorum, qui Christo moriente revixerant, absisse in celum; à Christo & Christi Matre proximum obtinere locum.

Sed nec inter mortales sua illi defuiri beatitudinem. In rebus etiam turbidissimis, in paupertate arctissima gaudendi fontem habuit largissimum.

Iosephi gaudium illius viso in carne Deo quis ambigat fuisse maximum, vanisque auctum è Pastorum cursu & narratione, ex Regum adventu & munificâ veneratione. Nec dubium quin ille hac omnia, uti Virgo despontata, in corde suo servarit & contulerit, atque inde miram hauerit voluptatem. Huic virto examinum conveniebat voluptabilis ille nuntius. Dicte justo, quoniam bene.

CAPUT V.

De obsequiis Christo nato delatis.

DE Virginis Matris & nutriti Iosephi obsequiis Christo Nato delatis, superiori capite dictum. Nec tamen defuerunt alia, que Christo deferebantur obsequia ab Angelis, à Pastoribus, ad ipmis Sideribus, de quibus agendum.

I.

Barnach c. 3. v. 34. & seq. **H**ec Ebraeus vates Baruch pervigiles fidei excubias admiratus, stelle, inquit, dederunt lumen in custodis suis. & latara sunt, vocata sunt, & dixerunt. Adsumus, & luxerunt ei cum jucunditate, qui fecit illas. Hic est Deus noster. & non estimabimus alius adversus eum. Post hoc in terris rufus est, & cum hominibus conversus est. Læculentum ostimonium de spectando inter homines Deo. His Isaías accinens, Et erit lux luna inquit, sicut lux solis, & lux solis erit sepiemplicer, sicut lux septem diuinum in die, quia alligaverit vulnus populi sui. & percutiam plaga eius sanaverit. Verè alligatum est vulnus nostrum cum in gramineis cunis ligari se possum est Deus.

Et certè quampridum Dominus Iesus sol novus in stabulo illuxit, nova etiam stella in celo præfusit. Vidimus ajunt Magi, stellam eum in Oriente. Ad quæ vers. 2. Cur stellæ quæ apparetur Magi vocatur stella Domini. Amb. tom. 5. Hom. 16. de Natal. Dom. enibip. 796.

Ambrofius solem sacrâ nocte illâ, & liberalius resulisse non obscurè assertit, & in eam sententiam illa

A Pauli verba recitat: *Vt per ipsum restauraret omnia sive que in celis sive que in terra sunt. Subiungit. Sicut obsequiū sol cum Christus pastore, necesse est illum splendidius solito lucere cum nascitur. Et si Iudas morte operantibus offundat nebras, cur non Maria pastorienni Vitâ exhibeat claritatem? Aut quare nō credamus, quod nascente Christo sol obsequiū lucidior advenierit, cum Magos ad indicium clarius stella procererit?* Quod autem hic triple sol eâ nocte ad ortum properaverit, his ostendens rationibus. Si stella, inquit, per diem alieni temporis officium ministravit, cur non credamus, quod sol quoque noctis uis horis aliquantulum matutore adventu decerpserit & sisol ad Iesu Nativę orationem defecus stetit in die, car non ad Christi nativitatem festinus promoveret in nocte? Ex quo denique factum puto, ut nocte decerpserit, dum sol festinus ob Domini & nativitatis obsequiū, ante lucem manda protulit, quād non cursum suum temporis confundavit. Soligitur præter confutandis in hac festi matutinus illuxit. Quia potius ipsam noctem non suse dico, nec aliquid obscuritatis habuisse, in qua patres peregilunt, Angeli exultant, astrâ defervunt. Nec mirari debemus, quod in nativitate Christi nouâ omnia facta sunt, cum novum hoc ipsum fuerit, quod Virgo peperit. Iure sol obsequitur, stella famulatur.

§. II. De Pastoribus, eorumque humili conditione.

Beatus Lucas natalem hanc latitudinem accurate cō-
memorans, Pastores, ait, erant in regione eadem, vi-
gilantes & custodientes vigilias noctis super gregem suum. Tres numero fuisse pastores, communis fert opinio. Hi gregem suum custodient non procul Bethlehem ad turrim Eder, qui ab oppido Bethlehem mille passibus distabat, ubi Iacob lūbos greges paverat.

Moris erat apud priscos illos opiniones, noctem in vigiliis quaternas dividere, & gregem vicissim custodiare, onere, ut sit, in plures partito. Quod eā ipsā nocte, quā Christus natus, factum esse credible nobis est.

Porrò de turri hac Eder, Michæl dicitū complures accipiunt: *Et tu turris gregis nebula filie Sion, usque ad te venit, & venit potesta propria, regnum filia Hierusalem. Nunc quare merore contraheris, numquid non rex est tibi?* Chaldaeus interpres Chrysostomum ipsum hac turri adumbratum ait, qui stans in terrâ celum attingebat. Nebulosa dici poterat turris illa, quia Hebreis certè abscondita: *Possuit Deus tenebras latitudinem suum.*

Erant igitur pastores in eadem (Nascentis Christi) regione vigilantes. His verbis lucem mysticam affun-
dant Ambrosius, Videte, inquit, Ecclesia surgens exordium. Christus nascitur, & Pastores vigilare coparent, qui cap. 1. Iudei gentium greges, pecudum more antea viventes, in caeruleo gradinum in Domini congregarent. Grex igitur, populus est; nos, sacrum retinaculum; pastores, sunt Sacerdotes. Aut fortasse etiam ille fit pastor, cui dicitur: *Esto vigilans & conserua. Quia non solum licet in Evangelio Episcopos ad tuendum gregem Dominum ordinavit, sed etiam Angelos destinavit. Quod beatus Gregorius confirmans Iustini, ait, præ ceteris sublimia videre merentur, qui fidelibus genere sollicitè præsum. Et Beda, Bene, inquit, pastores vigilant manu nato eo qui est pastor bonus, qui relictis nonaginta novem singulis oviis, per hoc desertum unicam quæsivit ovicidiam, quam redditus propriæ carne pastum in verum ovile reduceret.*

Illud singularius observandum: Erant in regione eadem; in eodem mundi contemptu, in eadem vita asperitate, in eadem ovium charitate. Sunt qui non minus vigilant, sed non in regione eadem, quia vigilant in regione dæmonis, uti sunt lusores, ebrios, comedatores, fures, latrones, potatores, lenones, gaæones, & hoc genus hominum. Hi quidē vigilant, sed non ad Socratas aut Stagiræas chartas, verū ad fabulas, ad chartulas pictas, ad folia cordis nolæ, glandis, frondis: vigilant, sed ad abacū & fritilium, Jun.

lum, ad pociā, ad furtā, ad homicidia. Sunt & alii, A qui vigilent, sed non super gregem suum; quotidiamnum est, suo solum bono, & ad huc in rem suam vigilare.

Bene autem pastoribus futurus Princeps Pastorū annuntiatur. Et quia idem etiam agnus erat, ordine recto prius pastoribus novellus agnus, quam gregibus Pastor nuntiatur. Fecit autē Dominus primum ex pastoribus Evangelistas & Apostolos; dein ex picatoribus Pastores.

Pastores isti ad Christi eunas invitati, varie considerandi. 1. Priscos Patriarchas vitæ genere imitabantur. Illi coram Pharaone rege libere professi sunt: a Pastore orium sumus, servi tuū, & nos & patres nostri. 2. Vigilabant. A dormientibus non invenitur Christus. Æternæ Sapientiae vox est: b Qui manè vigilant ad me, inuenient me. 3. Simplices erant, adeoque ad fidem adjungendam faciles & Phariseis multo aptiores. Teste Salomone, c cum simplicibus sermocinatio ejus, cum pauperibus & pescatoribus. 4. Pauperes erant. Ioannis discipulis velut prodigium novum dicitur: Pauperes evangelizantur. De seipso Christus, Spiritus Domini super me, inquit, propter quod unxit me; evangelizare pauperibus misit me. Christi Nativitas ex Iudeis, pastoribus tantum; ex gentibus etiam regibus nuntiata est. Ipsius Christi, ex gentibus, Principebus & regibus nuntiata est. Iudei hoc fassi sunt: d Numquid aliquis ex Principibus creditur in eum, aut ex Phariseis? At vero ex gentibus Principes & Reges, quod Isaías predixit: e Ambulabunt gentes in lumine tuo, & reges in splendorē ortus tui. f Neminem Deus à sui notitia excludit, nisi volunt malis moribus exclusi.

d Iom. c. 7. vers. 48. e Ifa. 6. 60. vers. 3. f Demirabilis cura Christi in publico Natali suo, Phil. Boeswier in Arca cali, cor. II. c. 1. pag. 220.

§. III. De Angeli ad pastores descensu.

S Vbita lux illa, quæ pastoribus nocte Nascentis Domini oborta, non sine vaticiniis est. Isaías gratulatur: Populus, qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam; habitantibus in regione umbra mortis. lux orta est. Et addent mites in Domino letitiam, & pauperes homines in sancto Isræl, exultabunt, quoniam desecit, qui prevalebat. Predixit & David Psaltes divinus: Nox sicut dies illuminabitur, sicut tenebra ejus, ita & lumen ejus. Exortum est in tenebris lumen recte, misericors, & miserator, & Iustus.

Luc. 1. vi. 9. Er ecce, ait beatus Lucas, Angelus Domini stetit iuxta illos. Non dubium, quin ore lætissimo, splendidissimo vultu, ueste candidissimâ, qualis scilicet tam lemnis, tam diem decebant. Iustitiae Soli, qui amictus est lumen sicut regimento, hoc omnino tribuendum erat, ut ejus etiam ministri, Angeli, ipsius presertim die natali, radiis vestirentur & lumine. Fuisse Gabrielem Archangulum, qui Zacharia in templo, qui pastoribus in campo, qui Patribus in limbo, qui Matri Nativitate Virgini in domo, qui tribus regibus in somno, qui Christo ipso in horto nuntius & solator venerit, sentiunt complures.

D Addit. B. Lucas: f Et claritas Dei circumfusa est illos, & timuerunt timore magno. Hæc Beda explicans, * Nusquam, ait, in veteri testamento reperimus Angelos cum luce apparsuisse, servabatur id tempore Christi. Nimirum ut non tantum vox sermonis, sed etiam divina lucis claritas, orruerit solis astrueretur. Hinc & Angeli clarâ in luce resplendent, radios solares emulati, ut ipsum in antro latitante Solem his etiam indicuisse patfacerent. Quâ de re Gregorius Magnus. Dum pœ, inquit, pastores super gregem vigilant, divina super eos gratia largius corruscat. Omni autem ex parte pastores splendor ille cinxerat, ut Nascentis Christi majestatem ac divinitatem & illis & gloribz omnibus indicaret. Timuerunt autem timore magno. Vt lex Evangelium, crux gloriam, ita timor gaudium preedit.

§. IV. De bilari affusa Angelis ad pastores.

F Austum nuntium, Evangelium verè lætissimum, Angelis, & terque quartärque beatissimum è cælo legatus ad pastores tulit, qui dixit: Nolite timere, ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo: quia natus est hodie vobis Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David. In lege veteri audiebantur tandem illæ voces: Veniet, nascetur, salvabit. Hodie vox salutis ex ore cælestis nuntiū audit. Iam natus est, & eo natus est ut moretur. Ita hunc Dominum Natalem Tertullianus cogitatione complexus, At verò Christus, inquit, mori missus, nasci quoque necessarium dicit ut mori posset; non enim mori solei, nisi quod nascitur: mutuum debitum est, narrat, cum mortalitate & forma moriendi, causa nascendi est. Hodie angelus natus est: hodie uirque, ait Bernardus, non in Natale, non in hac nocte. Nox sicut dies illuminata, in aliis in tali. Dom. diem mutata est. Siquidem nox præcessit, dies autem appropinquauit, verus uite dies ex die, salutare Domini. I E S U S Cur Angelus Dominus noster. Nam non illa dies erat, quia huius dicitur: Hodie natus sol ortus iam erat.

Nec satis Angelo, pastores alloqui; illos in super eis, & non ad intuendum novum hoc in terris & summum miraculum adhortatus. Et hoc vobis signum, inquit, invenietis in infantum panis involutum, & positum in praesepio. Nimirum in illo vobis noto, communis & omnibus patente luminis in me. Et videtur ipseluna illa, ut aliqui opinantur, non raculum ad men habuisse præsepi, ob positum illuc præsepe. Sin hoc hortatio, istud non alterendum, tunc certè Angelus vel octavo culto ducit eos ad natum Servatoris locum perduxit, vel etiam verbis ita descripsit, & velut digito monstravit, ut difficulter fieri errare. Erat autem illum hospitium nati Regis in extrema Bethlehemi partem ad Orientem, prope civitatis murum. Signum vero & velut tellera salutis datum Paupertas & Humilitas Salvatoris. Et enī, nobilissimi fortissimique milites ducis sui panniculos non subescunt. Disce hic, obsecro, superbia humana, disce cristas ponere, & alas submittere; disce vestium laetitiam non ambire, paupertatem & pauperes non fastidire. Aspice tuum ducem, si tuum esse agnoscas, & erubefice vilissimum caculum aut lixam molitora, quam ducem ipsum sibi querere. Enī dux tuus in præsepi vestitur linteolis; tu cacula vilissime, pretium adhuc & pompam, & luxum in ueste queris?

Cur Angelus non est. Sed, quæso, cur hic è cælo legatus non missus est missus ad ad Augustum Cæarem? cur non ad Cyrrum Syriæ Augustum præsideret, aut ad Herodem regem, aut ad Caipharam Cæstrem, summum Pontificem, aut ad Phariseorum Princem ex opulenter, cur non ad alium ex opulentioribus dynastiis tioribus aliquem? Verè Deus humilia respexit, & alta à longe cognovit; que stulta sunt mundi, elegit Deus, ut confundat sapientes, & infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia, & ignobilia mundi, & contemptibilis elegit Deus, & ea que non sunt, ut ea que sunt, desfrueret. Placuit divina bonitati in his opitonibus & cognata paupertas, & laudata simplicitas.

Merito Christus agit gratias Patri, quod abscondit, & Patres derit hec à sapientibus & prudentibus, & revelabit ea parvulis. Ita perdidit sapientiam sapientiam, & prudentiam prudentium reprobavit. Vbi sapientis ubi scriba? ubi conquisitor hujus seculi? Nonne stultam fecit Deus sapientiam huius mundi?

Non autem ad pastores solum missi sunt Angeli, Ad Magos sed unum aliquem eorum ad stellam in Oriente Magos & Patres extollendam, alium ad Patres in limbo confundendos esse missum, credibile. Ita Numinis in mortales infinita bonitas prædicatur in terra, sub terra, sum esse & in cælo, & in nomine Iesu omne genu flectitur, cælestium, credibile terrestrium, & infernorum.

§. V.

§. V. De pastorum ad præsepe accursu.

*Luc. c. 2.
vers. 15.* **A**ngelorum legatione auditæ, Pastores, inquit *Lucas*, loquebantur ad invicem: *Transcamus usque Bethlehem*, & videamus hoc verbum quod factum est, quod fecit Dominus, & ostendit nobis. Beda hoc ipso horratus mutuo ad meliora nos excitans, *Transcamus*, inquit, *relictis rebus creatis, abjectis concupiscentiis toro mentis desiderio in Bethlehem supernam, hoc est, panis vivi domum:*

*Exod. c. 3.
vers. 3.* **A**d adam, ajebat Moyses, & video visionem hanc magnam, quare non comburatur rubus. Rubus hic, Virgo divina, quæ filium parit, & virginitatem non perdit; magna revera visio, Deus Infans & Virgo Mater. *Transcamus* igitur à domo famis usque Bethlehem ad dominum panis, & videamus hoc Verbum, quod caro factum est, & habitavit in nobis. *Transcamus* caduca, fluxa, terrena omnia; *Transcamus* omnia eleminta; *Transcamus* Cherubinos & Seraphinos Angelos; *Transcamus* creatas res universas, & videamus visionem magnam, Deum ipsum, sed carne velatum, præsepio affixum. Certe jam videre non licet faciem Domini, sed quæ à tergo sunt. Moysi dictum: *Videbis posteriora mea*, faciem autem meam videre non poteris. Posterius Verbi aterni, conceptus & ortus Christi, præsepe, stipula, flagra, spinæ, crux, clavi, in cruce obitus, ad vitam redditus. Hæc jam inspicimus attenuatissimè, dum transfire liceat & videare Dei gloriam.

Non audierunt tantum oratores Angelum pastores, sed & iter incurrunt: *Et venerunt festinantes, & invenerunt Mariam, & Ioseph, & Infantem positum in præsatio*. O qualem invenerunt Triadem! Infantem Deum, Matrem Virginem, Patrem calvem, & ipsius Dei testimonio justum. Inventio haec omnibus thesaurorum omnium inventionibus multò potius & opulentior est. Et rectè festinant ad tanta rerum miracula. Neque verò cum desidia quærendum est summum Bonum: à festinantibus inventitur Christus; à violenter diripitur calum. Deus, inquit Ambrosius, ubique semper præfens est, sed præsentior est diligenter, negligenter absit. Rectè etiā pastores venerunt festinantes. Numquid enim minus bonum est Christus, valetudine corporis, aut amplis fortunis? Vix febricula pulsat, quæ festinat ad medicum, ad pharmaceopum? Vix lucellum ostendit aut nummulius, quis ad ea plurimorum cursus? Quæ sit dilectum sponsa, sed non invenit, quia somniculosè ac oscitante quæsivit; circuivit civitatem & pertransiit, ita demum reperit quem quæsivit. Nescit amor lente moveri, nam ipsa quærentis tarditas nullius aut modici amoris argumentum est.

*Luc. c. 2.
vers. 13.* **V**einerunt igitur pastores, & quidem festinantes, nec muti præsepe alpexerunt. Nam omnes, qui audierunt, mirati sunt, & de his qua dicta erant à pastoriis ad ipsos. Evangelium quod pastores ab Angelis accepterunt, mox ipsi & aliis tradiderunt, quasi primi Christi Apostoli & Evangelista. O quam multò breviore ac certiore viâ veniunt ad Christum pauperes & egeni, quam divites & opulenti, quam longè facilius Bethlehem usq; transiunt opiones, quam reges!

§. VI. De Pastoribus divinum Infantem adorantibus.

*Luc. c. 2.
vers. 17.* **E**X cursu in Bethlehem factus hoc tulit boni: *Videntes autem cognoverunt de verbo, quod dictum erat illeliis de pueru hoc. Beati oculi qui vident quæ vos vidistis, & pastores*; nam multi Propheta & Reges voluerunt videre, quæ vos vidistis, & non viderunt; & audire, quæ vos audistis, & non audierunt. Quantum emisit hunc tam aspectum nati Servatoris Abraham, David, salique? Quid, obsecro, David ardui non fecisset, aut quid thesaure non expendisset, si Servatorem orbis humano cor-

A pore vestitum cernere potuisset? si quis in unicum hunc aspectum sexcentos, si quis mille milliones aurum exegisset, nil peritus, putem, opulentiarum abundisset; si quis regnum totum petuisset, liberalissime, crediderim, dedisset, si quis actionem hanc obluisse, ut tali emerendo aspectu ad peram baculumque pastoritum rediret, & inter pecudes vitam ageret: neque hoc sanè, arbitror, facere detrectaret, tanto rex iste desiderio æstuabat videndi Servatoris. O igitur præcunctis regibus, ter beati opilio, quibus concessum est in salutando Christo Dominino inter primæ admissionis amicos numerari!

Volupe proflus est cogitare, quantum hic Infans Monarcha delectatus simpliciter horum hominum præsentia & consuetudine; viciissim quantum & illi consolationis & gaudii percepient, dum suis ipsis oculis Deum immensæ Majestatis, membris tectum infantilibus aspicerent, manibus suis tangere, oscularentur, adorarent.

Ab his inemptis gaudiis, à tantis voluptatibus delibatis, *Reversi sunt Pastores, glorificantes & laudantes Deum in omnibus que audierant & viderant*, sicut dicitur est ad illos. Quemadmodum à præsepi Angelos venisse ad pastores credibile est; ita hi venerunt ab ovibus ad agnū, & illum verum, quem digito monstrans Ioannes, Ecce, inquit, ecce Agnus Dei qui tollit peccata mundi. Tam autem Angeli quam pastores laudantes Deum reversi sunt à præsepi Domini.

§. VII. De pastorum à Christi cunabulis reditu.

Et reversi sunt pastores, glorificantes & laudantes Deum. *Revertuntur & laudant. Ali quanti hodieque laudant, sed non revertuntur! Precationum libellos ferunt, sphærulearū lineam decurrunt, preces iterant, sed mores pristinos non emendant, in eodem harentur. Luto: post Dozmini Natalem idem sunt qui ante fuerant. Benè revertitur, qui glorificat & laudat Deum. Si laudas Deum, sit laus plena, sit sonora, sit speciosa. Non pleno tantum ore, sed & corde toto lauda. Quod Apostolus jubens, Ingleminī, ait, *Spiritu sancto, loquentes vobismetipſi in psalmis & hymnis, & cantici spiritualibus, cantantes & pfallentes in cordibus vestris Domino; gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini nostri IESV Christi Deo & Patri. Si ergo laudas Deum, si obsecro laus plena, sit sonora, sit speciosa. Non est plena laus, quam pravi mores imminuerunt; non est sonora, cui solutor obstrepet vita; Non est speciosa laus in ore peccatoris. Si laudas, revertere. Deum male laudat, qui in pristinis idemidē culpis perseverat. Laus est minimè sonora, laus prorsus defectiva, ubi morum reveratio nulla. Quid enim? Frustrè cantas, si vitam non emendas, si nondum invidere definis, si veteres avaritiae fordes, si antiqua libidinum spurcites, si pristinus superbiae tumor, si prior gulæ rabies, si vitiorum incolitas consuetudines te contaminant, si etiamnum discordias & lites amas, si adhuc frena laxas iracundiae, si mendaciis & perjurii necedum validixisti; Deum frigidissime laudas. Revertere, revertere Sunamitis revertere. Priorē vitam emenda, & ita semper glorifica. In rem optimè monens Augustinus, Semper, inquit, tibi diffiliat quod es, si vis pervenire ad id, quod nondum es. Nam ubi tibi placuerit, ibi remansisti. Semper pro profice, nō in viā remanere, noli retro redire, noli deviare.**

Incipe igitur te illum quem toties promiseras, exhibere. Illud animi tui decretum sequere, quod te docuit ad meliora.

CAPUT